

Gymnázium Přírodní škola, o. p. s.

Transsexualita

Autor: Marek Adamec

Vedoucí práce: Mgr. František Tichý

Datum odevzdání: 14. 3. 2016

Poděkování

Především bych rád poděkoval Františku Tichému za jeho velikou trpělivost a MUDr. Hance Fífkové za provedení mou osobní cestou za spokojeností.

Obsah

Úvod	1
Jak jsem postupoval	2
Pohlavní identita	3
Historie	4
Diagnostika transsexuality	5
Specifika chování transsexuálních lidí	6
Základní etapy procesu přeměny pohlaví	8
Diagnostika	8
Fáze rozhodovací	8
Real life test (RLT)	8
Hormonální terapie	9
Operativní zákroky	9
Pooperační období	9
Osobní příběhy	10
Marek	10
Dan	12
Michal	14
Co je důležité	15
Závěr	16
Použitá literatura	
Citace	
Přílohy	

Úvod

Když se kolem sebe rozhlédnete na ulici, s určitostí si můžete říct, že každý z lidí, který vás míjí, je něčím zvláštní, něčím se od ostatních liší.

Rozhodl jsem se psát o rozdílu, který se jeho nositel snaží skrýt. Tento člověk se totiž narodil ve špatném těle. Většina lidí je majitelem těla, které je v souladu s jejich sexuální identitou. Lidé, kteří takové štěstí neměli, se tento fakt snaží před okolím skrýt, skrýt své tělo a přesvědčit ostatní, že i oni mají vše v souladu. Protože touží po tom, aby je ostatní řadili k pohlaví podle jejich sexuální identity a ne podle zevnějšku. To může být složité, protože kdo vypadá jako muž, je muž, a kdo vypadá jako žena, je žena. Jediné co náš mozek vede k určení sexuální identity u druhých lidí je zrak. Řekl bych, že pro člověka netranssexuálního je skoro nemožné pochopit situaci, ve které se tito lidé nachází.

Chtěl bych alespoň trochu ostatním lidem přiblížit, s čím se člověk s poruchou sexuální identity potýká.

V práci se především zaměřuji na (FtM, z ženy na muže) případy. Důležité ale je, že v úplném základu se od sebe (FtM) a (MtF, z muže na ženu) případy neliší.

Cíle

Hlavním cílem práce je, rozšířit povědomí o transsexualitě pomocí textů, které ve stručnosti objasňují, co je transsexualita, její historii, projevy a možný postup při léčbě.

Provést minimálně tři rozhovory s transsexuálními lidmi. Rozhovory zahrnout do textů a přidat svou vlastní zkušenost.

Vytvořit krátké komiksy, které stručně popisují některé situace, se kterými se transsexuální člověk potýká.

Vytvořit letáček obsahující komiksy a krátký úvodní text.

Vytvořené materiály poskytnout k dispozici na některých školách.

Práce je určena hlavně pro lidi, kteří se setkali nebo setkají s transsexuální osobou.

Jak jsem postupoval

Co musím zdůraznit je, že v roce 2008 byla vydána kniha Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity, na které spolupracovalo několik odborníků českých i zahraničních a většina mých textů je přeformulovaný, zestručněný či citovaný obsah této knihy.

Pro získání zkušeností druhých lidí jsem zvolil formu rozhovorů.

Rozhovory jsem nepřepisoval doslovně. Uvádím pouze upravený obsah. Z rozhovorů a vlastní zkušenosti jsem vybral čtyři situace a zpracoval je pomocí krátkých komiksů.

Komiksy jsem kreslil obyčejnou tužkou tvrdosti 2B a 8B, poté jsem komiksy naskenoval a upravil v programu gimp (verze 2. 8. 0.) a finálně upravil v programu Microsoft Office Word 2007.

Pohlavní identita

Pohlaví u člověka je hlavně určováno na základě genetického pohlaví. Je určeno přítomností pohlavních chromozomů X a Y. Geny přítomné na těchto chromozomech rozhodují již v rané fázi embryonálního vývoje o vývoji pohlavních žláz produkujících hormony, které formují vnitřní i zevní orgány.

Na základě zevních orgánů se pak, převážně při narození, určí pohlaví dítěte.

Ve druhém trimestru nitroděložního života se v mezimozku, zřejmě působením fetálních androgenů, vytvářejí základy pohlavní identity, ta pak určuje, jestli se člověk cítí být ženou, nebo mužem - pohlaví psychické.

Pohlavní identita u každého určuje pocit souladu, nebo rozporu s vlastním tělem, tedy s primárními a sekundárními pohlavními znaky (genetickým pohlavím). Odráží se v myšlení, sociálním cítění, zájmech nebo volbě zaměstnání.

Nabytí schopnosti uvědomit si svou pohlavní identitu se předpokládá kolem čtvrtého roku života dítěte. Ve školním věku se pohlavní identita může projevovat tzv.

homosociálním chováním, tedy vyhledáváním přátel stejného pohlaví a odmítáním vykonávání úkonů ve společnosti chápaných za typické pro pohlaví opačné.

V češtině v souladu s rozdíly mezi muži a ženami hovoříme o pohlavní identitě.

V angličtině se setkáváme s rozdílným označením pro rod (gender) a pro pohlaví (sex). Pro obtížnost překladu výrazu gender do českého jazyka se tento termín začíná přejímat i do češtiny. Pro některé ne zcela jednoznačné poruchy pohlavní identity, případně pro jejich souhrn, se tak někdy užívá název gender dysforia nebo transgenderismus, pro jejich nositele pak užívá Spencerová český termín „translidé“.

Gender dysforii (rozlad) lze charakterizovat jako pocit subjektivně vnímané nepohody, která souvisí s neshodou mezi pohlavní identitou na jedné straně se svou pohlavní rolí a biologickým pohlavím na straně druhé. Transsexualita pak představuje nejvýraznější formu gender dysforie. [1]

Historie

O chování podobném poruše pohlavní identity nacházíme zmínky již v antice, kdy Herodes popsal chování národa Skythů, kde se někteří muži převlékali za ženy, vykonávali ženské práce a jejich chování a charakter byl podoben ženskému.

Z antiky také pochází obraz Hercula převlečeného do ženských šatů a sloužícího královně Omphale, která byla převlečena za muže.

Ze středověku je známá Johanka z Arku, která se převlékala a vystupovala jako muž nebo pověst o papežce Janě, která se převlékala za muže a jako lonnes Anglicus získala nejvyšší církevní hodnost.

V 18. století se welšští rebelové oblékali do ženských šatů a oslovovali se jako sestry. Spisovatel Fielding napsal povídku *Ženský manžel*, kde se hlavní hrdinka vydává za muže a ožení se s jinou ženou.

O všech těchto případech, ale nemůžeme říci, že by se jednalo o transsexualismus. Je popisováno několik kultur, kde bylo chování podobné transsexualitě akceptováno, například u indiánů byli tito lidé uznávaní a měli vysoké společenské postavení, většinou to byli šamanové a dokonce mohli uzavřít sňatek s osobou stejného pohlaví. Nazývali se Dvojí duch nebo berdaši.

V Indii dodnes existuje kasta božských hidžrů, kterým starší z jejich společenství amputují penis, varlata a šourek. V dnešní době prý užívají i ženské hormony. Zpočátku sexuologie nerozlišovala transsexualitu a transvestitismus. V roce 1897 lékař Howard popisuje případ muže, který sám sebe vnímal, jako se popisují dnešní transsexuálové. V roce 1916 Marcuse podává zprávu o takové poruše identity, u které zvažoval provedení přeměny pohlaví včetně chirurgických zákroků.

Pojem transsexuální byl poprvé použit v roce 1949. Z roku 1926 existuje záznam o pacientovy, který jako první podstoupil chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví.

Za první případ kompletní přeměny pohlaví je považována Hamburgerova kazuistika z roku 1953. Už z dřívější doby jsou ale popisovány případy z Německa a USA.

Diagnostika transsexuality

Klinická definice transsexuality je založena na uzavřené sadě charakteristik. Ty zahrnují víru, že dotyčný je příslušníkem opačného pohlaví, oblékání se a vystupování v roli opačného pohlaví, odpor k vlastním genitáliím a přání jejich změny a trvalou touhu po změně pohlaví operativní cestou. Primárním diagnostickým nástrojem je nestrukturovaný rozhovor a klientova výpověď (Roberto, 1983). Nedílnou součástí postupného diagnostického procesu je RLT (Real Life Test, zkouška opravdového, skutečného života). V tomto období žije klient v opačné roli ve všech oblastech svého života a jeho schopnost adaptace v této roli poskytuje relevantní informace ne pouze z hlediska terapeutického, ale je i významným kritériem potvrzujícím diagnózu.[2]

Diagnostika se zakládá na třech druzích vyšetřovacích metod: metody psychodiagnostické, psychofyziologické a anamnestické.

Z hlediska psychodiagnostického se u transsexuálů projevuje neurotická nebo depresivní symptomatika, s velkou pravděpodobností vycházející z nespokojenosti se životem v nepreferované pohlavní roli. Na základě tohoto vyšetření transsexualitu nelze diagnostikovat, spíše může přispět k určení formy léčby klienta.

Psychofyziologická diagnostická metoda je založena na přístrojové registraci změn prokrvení genitálu v závislosti na předkládaných vizuálních erotických stimulech. Toto vyšetření bylo použito u srovnávání reakcí 25 transsexuálních klientů (FtM, z ženy na muže) a 50 homosexuálních žen. Homosexuální ženy reagovaly na podněty s lesbickými aktivitami a transsexuální klienti preferovali podněty s heterosexuálními aktivitami. Na základě tohoto výzkumu lze psychofyzickou metodu (pletysmografii) použít při rozlišení transsexuality a homosexuality.

Nejspolehlivější metodou při diagnostice transsexuality je anamnestický rozhovor. Transsexualita a její specifika chování transsexuálních jedinců jsou popsána a na základě srovnání výpovědi pacienta a těchto specifíků je možné diagnostikovat transsexualitu.

Specifika chování transsexuálních lidí

Preference hraček a her v předškolním věku příslušející opačnému pohlaví.

Již v předškolním věku jsem poprvé narazila na rozpory, kterým jsem nebyla schopna porozumět. Zatímco ostatní kluci ve školce se věnovali charakteristickým činnostem jako hrát na vojáka, já jsem již tehdy tíhla k dívčímu kolektivu a chtěla být holčičkou s dlouhými blondatými vlasy. (Veronika, MtF) [3]

Preference oděvu příslušející opačnému pohlaví. (Většinou u FtM větší, mají odpor k nošení holčičích šatů).

Co se týče holčičího oblečení, nikdy jsem ho nenosil, jen jednou, v první třídě při focení mne maminka přinutila vzít si šaty, ale cítil jsem se v nich tak trapně, že už mě k tomu nikdy víc nepřiměla. Říkal jsem jí, že budu-li mít sukni, budou se mi děti smát. Nechápala to. Já ano – proč by měl kluk chodit v sukni jako nějaká holka? (Alex FtM) [4]

Odpor k primárním i sekundárním pohlavním znakům a jiným biologickým projevům dospívání.

V pubertě bylo mnohem těžší cítit se klukem. Náhle vyrostlá prsa jsem schovával, jak to šlo, pod volné mikiny a bundy. Do kalhotek jsem si pro dobrý pocit strkal srolovanou ponožku. Pamatuji si okamžik, kdy jsem stál v koupelně nahý a potichu a bezmocně jsem plakal nad svým tělem. (Saša, FtM) [5]

Dívky kolem mne procházely výraznou proměnou a najednou jsem si uvědomila, že vůbec nechci zmužnět, ale že bych radši procházela tím, co dívky. Chtěla jsem mít ňadra a nemít penis, mít hladkou pleť a chodit ke kadeřnici, záviděla jsem dívkám, jak se chovají, a jak je společnost bere. (Veronika, MtF) [6]

Neerotické sny a denní fantazie o životě v opačné společenské roli. (Například FtM si představuje sebe jako otce na procházce s dětmi.

Pocity odlišnosti jsem brala jako docela samozřejmou věc a naučila jsem se s nimi v té době žít. Stalo se pro mě běžné o převtělení do dívčího světa jen snít. Často jsem si před usínáním představovala, že jsem holčička a doufala jsem, že ráno po probuzení, bude sen skutečností. (Věra, MtF) [7]

Masturbační fantazie a erotické sny v roli opačného pohlaví.

Byl jsem tehdy zamilovaný do naší třídní učitelky. Byla mladá fakt krásná. Když jsem večer zhasnul, představoval jsem si, jak se spolu líbáme a hladíme. Sebe jsem v tom

snu viděl samozřejmě jako chlapce, někdy jsem se vžíval do podoby někoho z mých spolužáků, jindy jsem byl známým fotbalistou. (Martin, FtM) [8]

Zamilovanost a partnerské vztahy

Sexuální orientace transsexuálních lidí je většinou heterosexuální. Z pravidla si v době dospívání při prvním zamilování zprvu myslí, že jsou homosexuály, rychle si však uvědomí, že nejde o homosexualitu v pravém slova smyslu. I okolí je v době dospívání většinou považuje za homosexuály.

Mým životem prošlo několik mužů, žádný vztah nebyl dlouhodobý. Zamilovávali se do mne převážně kamarádi. Vždycky mne překvapili návrhem vážného vztahu. Protože nám ale spolu bylo dobře, asi třikrát jsem to zkusil. Nejhorší pro mne byly sexuální prožitky, charakterizoval je odpor, bolest, hnus. Všechny vztahy jsem s pocitem viny ukončil. (Jiří, FtM) [9]

Sexuální aktivity

Většina transsexuálních lidí není schopna pohlavního styku. Masturbace je ovlivněna odporem ke svým biologickým pohlavním atributům.

Zlom nastal, když mi žena řekla, ať se nezlobím, že je normální ženská a potřebuje normálního chlapa. A já jsem jí odpověděla: tak to jsme na tom úplně stejně. (Anna, MtF) [10]

Pohlavní role

Transsexuální lidé touží hlavně po naplnění sociálních ne sexuálních aspektů pohlavní role.

Základní etapy procesu přeměny pohlaví

- a) diagnostika
- b) rozhodovací proces
- c) Real life test (RLT)
- d) hormonální terapie
- e) operativní zákroky
- f) pooperační období

Diagnostika

Trvání diagnostické fáze lze v konkrétních případech jen těžko odhadnout či naplánovat. Někteří klienti již na prvním sezení přesvědčivým a vyčerpávajícím způsobem demonstrují svou psychickou identitu a nenechají nikoho na pochybách o tom, že znají svou pohlavní identitu. Následný proces diagnózu jen potvrdí. Na druhou stranu je i mnoho takových, kteří se hledají doslova celé roky a diagnostickou fází u nich nelze jakkoli urychlovat. [11]

Fáze rozhodovací

Tato fáze by měla následovat po nezvratném potvrzení diagnózy. Stejně jako u fáze předchozí i zde platí, že jde o období, které někteří klienti časově minimalizují, protože sexuologii vyhledají už s jasnou představou o dalším postupu a cílech léčby. I v těchto případech je ale povinností terapeuta podat klientům vyčerpávající informace o všech možnostech terapie, výhodách jednotlivých postupů i o rizicích s nimi spojených. V případě, že klient potřebuje na rozhodování více času, terapeut mu proto zajišťuje podmínky poskytnutím informací a spolupráci podpůrného charakteru, přičemž sám by dle našeho názoru do rozhodování klienta měl zasahovat svým názorem či postojem co nejméně. [12]

Real life test (RLT)

Jedná se o fázi, kdy začne člověk žít v souladu se svou psychickou identitou ve všech oblastech všedního života. Tato fáze, také může být brána jako otestování správnosti rozhodnutí. Člověk má možnost změnit si jméno do neutrálního tvaru, křestní jméno (Míša, Jindra, René, Nikola...) a příjmení pomocí koncovky -ů, nebo -ých (Nováků, Novotných).

Hormonální terapie

Tuto fázi je doporučeno zahájit až po několika měsících RLT. U FtM transsexuálních lidí to není takový problém, ale u MtF je většinou RLT velice obtížný s ohledem na jejich hlas, ochlupení a stavbu těla. V jejich případě vystupovat v ženské roli a ne být schopna přesvědčit vzhledem okolí o svém psychickém pohlaví může být velice těžké, a proto většinou začínají brát hormony ještě před RLT.

U případů FtM hormony napomáhají růstu svalové hmoty, ochlupení, hlasové mutaci, zastavení menstruace atd.

Pro lidi MtF je přeměna podstatně složitější. Hormony nejsou schopny odstranit ochlupení, vousy ani změnit výšku hlasu. Proto se MtF obracejí o pomoc na kosmetické salony a centra poskytující epilační služby. Hlas se dá ovlivnit cvičením hlasivek a dýchacími cvičeními.

Operativní zákroky

Operativní kroky klient plánuje individuálně, dle svých potřeb a možností. [13]

Pooperační období

Proces přeměny pohlaví je dokončen definitivní změnou úřední identity. Klient mění jméno a příjmení na tvary definitivně mužské či ženské, dostává nový rodný list a nové rodné číslo, mění se všechny potřebné doklady a dokumenty, a to i se zpětnou platností (maturitní vysvědčení, výuční list či vysokoškolské diplomy). Muži se mohou ženit, ženy se mohou vdávat a všechny páry mohou využít servisu určeného neplodným dvojicím. Tento soubor úředních kroků se děje na základě písemného doporučení terapeuta, které musí obsahovat jako nezbytnou podmínku a nutné právní minimum vyjádření o definitivním ukončení plodnosti klienta či klientky, přičemž u FtM je právě postačujícím zákrokem hysterektomie. U MtF jde pak o odstranění varlat (s nadvarlaty).

V pooperačním období klient dochází na pravidelné kontroly, užívá předepsanou farmakoterapii a absolvuje doporučené laboratorní kontroly a vyšetření. [14]

Osobní příběhy

Pro lepší představu.

Marek

K ránu 19. února se krčskou nemocnicí poprvé ozval můj novorozenecký pláč. „Je to holčička“ a do rodného čísla jsem dostal pětku.

Do puberty jsem si rozdíl mezi mnou a ostatními kluky vůbec neuvědomoval. Mezi lidmi, kteří mě znali, jsem používal jméno Marie a mluvil o sobě v ženském rodě, nikdy mě ale nenapadlo, že by mě ostatní nebrali jako kluka. Byl jsem kluk, kterému ostatní říkali Maruško.

Lidem, kteří mě neznali, u kterých jsem byl přesvědčený, že už je nikdy znovu neuvidím, jsem říkal, že jsem David. Strach z toho, že na to přijde někdo, kdo mě zná a budu to muset vysvětlovat, byl obrovský, protože já jsem žádné vysvětlení neměl. Nerozuměl jsem tomu, proč se stydím za to, že jsem Marie a proč je mi tak dobře, když mě oslovují chlapeckým jménem.

Někdy se stávalo, že jsme s rodiči jeli autobusem a já jsem uvolnil místo na sezení starší ženě, ta jim začala vykládat, jak mají hodného chlapečka, a že to se dnes už jen tak nevidí. V tu chvíli jsem se cítil dobře až do momentu, kdy těm dámám nezačali vysvětlovat, že chlapeček nejsem. A já nevěděl, co říct a hrozně jsem se styděl, protože od té chvíle si ty dámy myslely, že jsem holka, ale já jsem byl kluk, jen to nikdo nevěděl vlastně ani já ne, jen jsem byl šťastný, když mě ty starší dámy za kluka považovaly.

Holčičí šaty jsem nenosil. Proč bych měl nosit holčičí šaty? Ostatní by se mi smáli. Nedokážu dostatečně vyjádřit pocity, které jsem měl. Vědomí toho, že nejsem holka, ale zároveň všemi ujišťován v tom, že holka jsem. V té době jsem si nikdy neuvědomil, že jsem kluk, ale cítil jsem se tak. Nechtěl jsem, aby mě ostatní považovali za holku, chtěl jsem, aby mě považovali za kluka.

Myslel jsem si, že až přijde ten správný čas, tak se jednou probudím a budu mít „pindíka“, jako všichni ostatní kluci. Ale pořád se nic nedělo, a spíš naopak, začal jsem se podobat ženám. Došlo mi to, nikdy se klukem nestanu. Brečel jsem a ptal jsem se proč. Do té doby jsem žil v domnění, že jsem kluk, že mě tak berou ostatní, a že se to vyřeší samo.

Při rozdělování na kluky a holky, jsem nikdy nevěděl, kam se zařadit. Pro ostatní tato moje otázka musela být absurdní, vždyť podle nich jsem byl holka, tak bych se logicky měl zařadit do skupiny dívek. Podle nich to bylo jasné. Podle mě ne, mně to jasné nebylo.

Přišly chvíle prvního zamilování a otázka mé sexuální orientace. Vlastně na tuto otázku jsem narazil už na základní škole, řekl jsem kamarádovi, že se mi líbí holky a ten to řekl celé třídě. Snažil jsem se jim namluvit, že jsem si dělal srandu, že jsem to nemyslel vážně. Mně nebylo divné, že se mi líbí holky, naopak proč by se mi měli líbit kluci, ale oni to nechápali. S přicházejícím vědomím toho, že asi tak normální kluk nebudu, a že mě ostatní berou spíš jako holku se, ale i tato jistota začala stávat zvláštní a citlivou věcí, za kterou jsem se styděl. Když jsem se rozhodl to někomu říct, nikdy jsem neřekl, že jsem „lesba“. Lesba je totiž žena. Vždy jsem říkal: „jsem na holky.“ Ale myslel jsem si to. Myslel jsem si, že jsem lesba, jen jsem to nikdy nedokázal vyslovit. Příčilo se mi to. Stejně tak, jako se mi příčilo o sobě mluvit v ženském rodě a čím jsem byl starší, tím se mi to příčilo víc a víc. Snažil jsem se vyhýbat používání jasného rodu přičestí minulého, což značně omezovalo schopnost vyjádřit přesně, to co jsem měl na srdci.

Další komplikací byla vyvíjející se prsa. I o tom se mi přičí mluvit. Nesnáším je.

Vzbuzují ve mně nechuť a pocit odporu ke mně samotnému. A i v době, kdy nikdo nemohl tušit, že pro mě znamenají takovou zátěž, a že nechci, aby někdo věděl, že existují, jsem se snažil je všemožně skrýt. Volná trička, volné mikiny, košile.

Postupem času jen košile a mikiny. Nesnáším léta a ještě víc nemám rád, když se mě lidé ptají, jestli mi není vedro. Samozřejmě, že je! Jen je to pořád lepší, než pocit, že někdo uvidí, že mám prsa. Všechny vyvíjející se ženské znaky mě naplňovaly rozporem mezi tím, kým jsem a jako kdo vypadám. Hodně času jsem trávil v představách. V představách, ve kterých to vše bylo tak, jak má být.

Když mi bylo asi čtrnáct let, uvědomil jsem si, že netuším, kdo vlastně jsem a rozhodl jsem se to zjistit. Už jsem nebyl malé dítě a potřeboval jsem to vědět, mít jistotu. Do internetového vyhledávače jsem zadal něco ve smyslu „jsem holka, ale cítím se jako kluk“ a našel jsem se. Ve všech textech o transsexualitě jsem se našel. Zjistil jsem, že nejsem sám a hlavně, že se s tím dá něco dělat. Pořád jsem ale nebyl odhodlaný to někomu říct. Můj plán byl odmaturovat jako žena a pak se odstěhovat, zrušit všechny kontakty se známými, rodinou a teprve pak podstoupit změnu pohlaví. Naštěstí mě asi po roce okolnosti a vnitřní tlak dohnaly k jinému lepšímu řešení –

překonat strach ze zavržení a říct o tom rodičům... Vlastně to ani nebylo nic těžkého, protože neúnosnost rozporuplné situace, ve které jsem se nacházel, už značně konkurovala strachu, který jsem měl.

Úleva, kterou jsem cítil, když jsem to poprvé vyslovil a nikdo mě nezavrhl, byla obrovská. To bylo to, co jsem potřeboval, podpora v rodině. Pak už bylo všechno mnohem jednodušší. Další rok, bylo mi kolem šestnácti let, jsem to začal říkat i přátelům a ve škole. Už jsem pravidelně docházel na sezení k sexuoložce MUDr. Hance Fifkové. Nikdy jsem se nesetkal s odmítnutím, naopak všichni v mém okolí to přijali, což pro mě bylo asi to nejdůležitější a jsem za to nesmírně vděčný.

Dan

V dětství dostával oblečení a hračky po bratrancích. S panenkami si hrál minimálně, jen když přišla nějaká kamarádka, tak je vyndal a hráli si na rodinu, kde byl on táta. S mladším bratrem si hrál s autodráhou, nebo na vojáky. Měl spíš kamarády než kamarádky.

Tušil, že něco je jinak, ale nevěděl co. Oblékal se jako kluk, měl krátké vlasy a vypadal jako kluk, jen nevěděl proč.

Byl rád, když na něj cizí volali, jako na kluka a cítil se divně, když ho oslovovali jako holku. Pořád mu to, ale nedocházelo a nevěděl čím to je.

V deseti mu začala růst prsa a začal menstruuovat, rozhodl se, že zapadne. Nechal si narůst vlasy a začal se oblékat víc jako holka. Pořád to ale byly kalhoty, trička mikiny. Do sukňe by ho nikdo nedostal. Když bylo potřeba obléct se slušně, nosil černé kalhoty a košili. Naštěstí jeho máma byla ráda, že nechce nic nového, a že mu stačí oblečení po bratrancích. Ve škole to nikomu divné nepřišlo. On to bral jako normální a ostatním taky.

Když mu bylo třináct, přišlo období, kdy se zamiloval do své spolužačky a začal nad tím pocitem víc přemýšlet. Nejdřív ho napadlo, že je lesba, ale bylo mu to divné, necítil se v tom označení dobře, muselo to být ještě něco jiného. Pak v televizním seriálu narazil na postavu kluka, který chtěl být holka a poznal se. I když to byl opačný případ, tak se v tom viděl. Konečně ten pocit dokázal pojmenovat. Zjistil, že je to transsexualita a začal si hledat informace na internetu a v knížkách. Pořád to ale tajil před okolím. Když nikdo nebyl doma, stahoval si prsa a vycpával kalhoty. Postupně začal obměňovat šatník zpět na chlapecký. Dámské kalhoty si nechal, protože bylo těžké sehnat pánské, které by mu seděly přes boky a zadek.

Ze začátku si říkal, že to nikomu neřekne, nechá si to pro sebe a přežije to tak, jak to je. Nikdo se to nesmí dozvědět. To mu vydrželo asi dva měsíce, a pak si uvědomil, že to musí řešit, že to takhle dál už nevydrží. Pořád se ale bál to někomu říct. Bylo mu čtrnáct let.

První komu to řekl, byl jeho o tři roky mladší bratr. Bratr to vzal naprosto v pohodě a řekl mu, že si stejně vždycky přál staršího brácha. Pořád se ale neodhodlal říct to někomu jinému. Nevěděl, jak to říct. Věděl to jenom bratr. Už zase měl krátké vlasy a vypadal jako kluk. Tak to trvalo dva roky.

Ve svých šestnácti letech se na facebooku přidal do skupiny FtM czech. Byl pevně rozhodnutý to řešit. Přes skupinu se dozvěděl o MUDr. Hance Fifkové a sám se k ní objednal. Problém byl v tom, že to nevěděla jeho maminka a bez jejího vědomí do Prahy jet nemohl. Napsal jí email, že jí potřebuje něco říct, ale neví jak. Email odeslal a hned za ní šel. Řekla mu, že spolu to zvládnou, ale pak o tom už nemluvili. Dál ho oslovovala v ženském rodě.

V červnu šel poprvé na individuální sezení k MUDr. Hance Fifkové. Plán byl nastoupit v září do školy už jako kluk. Na konci prázdnin napsal spolužákům, ti to všichni přijali. Ve škole to pak řekl i učitelům, kteří také neměli námitek, jen mu odmítli změnit jméno v třídnici, dokud nebude změněné úředně. Požádal maminku, aby ho oslovovala v mužském rodě. U táty pořád musel mluvit v ženském rodě, on to sice věděl, ale babička, se kterou jeho táta žil to ještě nevěděla. Když se odhodlal jí to konečně říct, neunesla to. Měla zdravotní problémy, a když se svěřil, řekla mu, že jí život přináší jenom to špatné. Nakonec ho akceptovala a smířila se s tím.

V listopadu začal brát hormony.

Třetřák dokončil s tím, že už to všichni věděli. Pořád neměl nový občanský průkaz a nikdy ho nevyndával.

S hormony přicházely velké změny. Začali růst vousy a dost mu klesla výška hlasu. S ohledem na velikost jeho prsou mu bylo navrženo jít na operaci ještě před komisí. Dostal doporučení. V červnu šel do Motola na konzultaci. Termín operace mu stanovili na říjen. Přes léto se musel stahovat. Odpočítával dny do operace. Měl stanovený termín, teď už musel jen čekat.

Oběhal si všechna předoperační vyšetření. Nejvíc nepříjemná byla ta, kde se musel svlékat. V říjnu nastoupil do nemocnice.

Večer před operací dostal injekci na ředění krve a prášky na spaní, aby se jeho tělo uvolnilo. Ráno před operací ho oblékli do andílka a zabandážovali mu nohy proti

vzniku embolie. Odvezli ho do předsálí, sundali mu andílka, dali přes něj zelené plátno a nasadili mu čepičku. Odvezli ho na sál. Byla tam zima. Usínal v půl deváté. Vzbudil se v půl jedenácté dopoledne na pokoji omotaný obvazy a s hadičky od drenů, které odvádí tekutiny z ran. První den jen ležel a nesměl se hýbat. Další dny postupně začal chodit. Nic ho nebolelo. Do drenů už mu nepřibývala žádná krev, vyndali je a pustili ho domů. Za pár dnů šel na kontrolu a pak za týden znovu. Vše bez problémů, ale na vyndání stehů si musel ještě chvíli počkat. Cítil velikou úlevu, už se nemusel stahovat, nemusel se pařit a mohl volně dýchat.

Po komisi se chystá na hysterektomii. Bude maturovat. Chce jít na druhou lékařskou. Nejhorší reakce, se kterou se setkal, byla jeho babička. Nejlépe to přijaly malé děti. Všechny reakce okolí byly buďto pozitivní, nebo neutrální. Nikdy se neseťkal s vyloženě negativní reakcí. Díky hormonům a operaci mu nabylo sebevědomí a z introvertního člověka se postupně začal stávat víc komunikativním, společenským a otevřeným.

Michal

Už od mala nosil chlapecké oblečení, holčičí nosit nechtěl. Kupovalo se lego a autíčka. S bratrancem jezdil na motorkách.

Ve škole mu bylo nepříjemné rozdělování do skupin podle pohlaví, ale nemohl s tím nic dělat.

O co jde, si pořádně uvědomil někdy v osmé třídě. Na internetu náhodou narazil na video dokumentující proměnu FtM chlapce a poznal se v něm. Po pár měsících o tom řekl rodičům, kteří to zprvu moc nechápali, protože o tom nic nevěděli a mysleli si, že si vymýšlí, že je to jen přechodná fáze v pubertě. Pak si jeho máma koupila knížku o transsexualitě, táta sháněl informace na internetu a nakonec, když už o tom věděli víc, ho přijali a začali podporovat. Maminka ho objednala k psychologovi, který ho poslal do Brna na sexuologii, kde se dva roky nikam neposunul, až mu kamarád doporučil MUDr. Hanku Fifkovou. Domluvil si schůzku a už po třech měsících docházení na sezení začal brát hormony.

Na základní škole o tom, kromě nejlepší kamarádky, nikomu neřekl. Po vysvědčení v deváté třídě si ostříhal vlasy a na hudební konzervatoř v Kroměříži nastoupil už jako kluk. Všichni to přijali bez problémů. Komu se to bál říct byly prarodiče, i ti to ale vzali v pořádku.

Ze strany rodičů a sestry má velikou podporu a je spokojený.

Poté co začal brát hormony, se stal sebevědomějším, už se nebál mluvit s cizími lidmi a jeho vztah s rodiči se stal otevřenějším.

Co je důležité

Pro mě bylo nejdůležitější přijetí a podpora ze strany okolí.

V případě, že ve svém okolí máte někoho s touto poruchou sexuální identity, snažte se svého blízkého, co nejvíc podporovat, a i když tomu třeba moc nerozumíte, neodsuzujte ho.

Důležité je si uvědomit, že i vy máte sexuální identitu, uvědomujete si, že jste žena, že jste muž. Tak to mají i transsexuální lidé jen v rozporu se svým genetickým pohlavím a svou sexuální identitu vnímají mnohem intenzivněji.

Největší pomocí je přijmout to a snažit se člověka začít vnímat stejně jako se vnímá on sám. Začněte ho/jí oslovovat tak, jak si přeje a vaše vnímání jeho/její sexuální identity se bude měnit, postupně si budete zvykat a za chvíli to pro Vás bude naprosto přirozené.

Když si nebudete moc zvyknout, prosím neříkejte nic ve smyslu: „Když já v tobě toho kluka/holku nevidím.“

Přijetí, podpora a snaha o porozumění je to nejdůležitější, co pro svého blízkého můžete udělat.

Závěr

Podařilo se mi naplnit většinu cílů, pouze místo tří rozhovorů jsem zpracovat pouze dva.

Do budoucna plánuji vytištění a rozšíření letáčků do některých škol a veřejně přístupných míst.

Použitá literatura

H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1

Citace

[1] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 14.

[2] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 31.

[3] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 32.

[4] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 33.

[5] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 34.

[6] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 34.

[7] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 34.

[8] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 35.

[9] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 36.

- [10] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 38.
- [11] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 77-78.
- [12] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 78.
- [13] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 80.
- [14] H. Fifková, P. Weiss, I. Procházka, Cohen-Kettenis Peggy T., P. Friedmann, L. Jarolím, J. Veselý, V. Weiss. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1. s. 80-81.

Přílohy

